

UITHANGBORDEN TE GENT (Vervolg)

Op een twintigtal nog bestaande gevelstenen herkennen we GODSDIENSTIGE MOTIEVEN, zowel uit het oude als uit het nieuwe testament geput.

In het begin van de 20e eeuw werden enkele huizen in de nieuw aangelegde *Baudelostraat* gebouwd. Enkele dezer façades dragen gevelstenen. Een daarvan stelt Adam en Eva voor in het aards paradijs. Ze bevinden zich bij de appelboom waarrond zich de slang slingert. Dit reliëf werd gepolychromeerd.

Op de *Begijnhofdries*, boven de deur van het voormalig atelier van kunstschilder Van Belle (Karel) staat een gevelsteen, waarschijnlijk uit de 18de eeuw. In een cirkelvormig medaillon is de Heilige Maagd met het Kind afgebeeld. Een soortgelijke afbeelding zien we aan de façade van de Drongensesteenweg 122.

In dezelfde straat, aan een begijnhofgevel waar tot in 1975 het uithangbord "De Zwarte Kat" heeft uitgestoken, hangt een gerestaureerd gevelsteenreliëf waarop Christus links vooraan staat, biddend op de Gethsemaneberg. Middenin bemerkt men de slapende apostelen; rechts komen Romeinse krijgers door een poort aangestapt.

Aan de Sint-Elisabethkerk van dat zelfde oud-Begijnhof zijn vier kruiswegstaties als de 17de-eeuwse gevelstenen bevestigd. Ze stellen respectievelijk de geseling, de doornenkroning, de kruisdraging en de kruisiging van Christus voor. De andere reliëfs zijn door regen en wind volledig uitgesleten. (14)

Aan het huis "De Molen" met bouwdatum 1743, gelegen in de *Burgstraat*, hangt een rococo-gevelsteen waarop de H. Victor van Marseille als beschermheilige der korenmolenaars staat afgebeeld. Hij draagt een windmolen in de linkerhand en een zwaard in de rechter. Is dat de reden waarom hij bij de noorderburen wel eens de "vechter" wordt geheten. (15) In het *Museum voor Stenen Voorwerpen* bevindt zich het vroegere, verweerde exemplaar.

In de *Cataloniëstraat*, rechtover de Sint-Niklaaskerk, werd in een gevel met bouwjaar 1673 een gevelsteen gemetseld waarop Sint-Nikolaas te onderscheiden is. Aan het huis daarnaast (uit dezelfde periode) bemerken we een vrij gave steen waarop de H. Katharina staat afgebeeld in een aureool van planten en voluten met aan weerszijden een engelenkopje. De Sint-Nikolaassteen is duidelijk op een identische wijze versierd geweest.

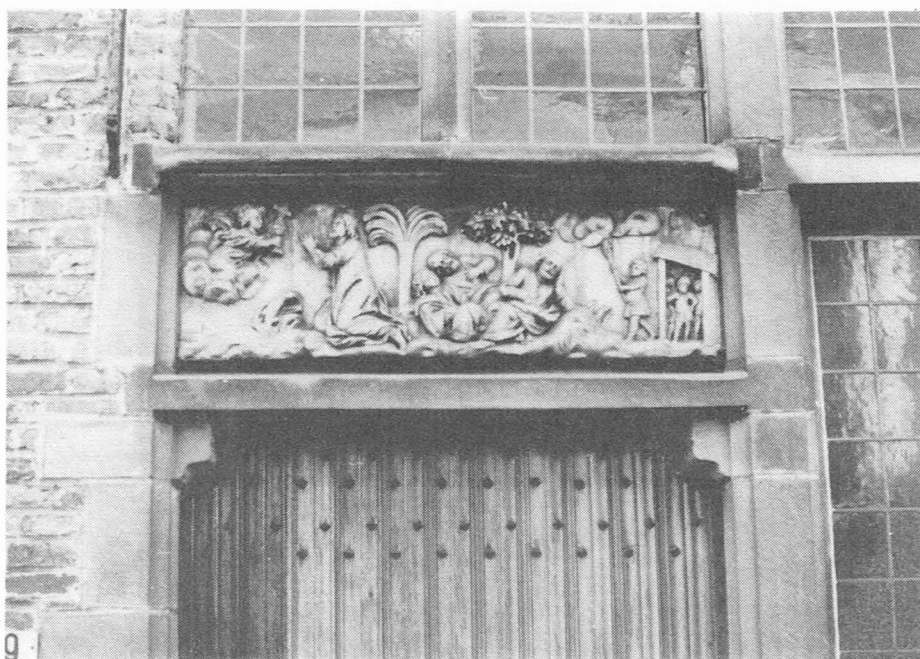
Onkennelijk door de eeuwenlange verwerking is een gevelreliëf van het Sint-Jorishof op de *Hoogpoort*. Op een der muren binnen de inrijpoort staat, op twee consolen, het sterk aangevreten uithangteken waarop men, wazig, een vrouw, Sint-Joris en de draak kan veronderstellen.

Baudelostraat 11. Adam en Eva in 't Aards Paradijs.

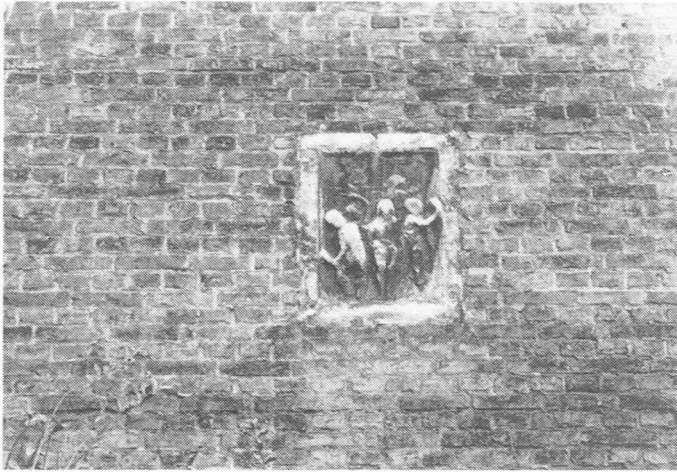
Begijnhofdries 12. H. Maagd met Kind.

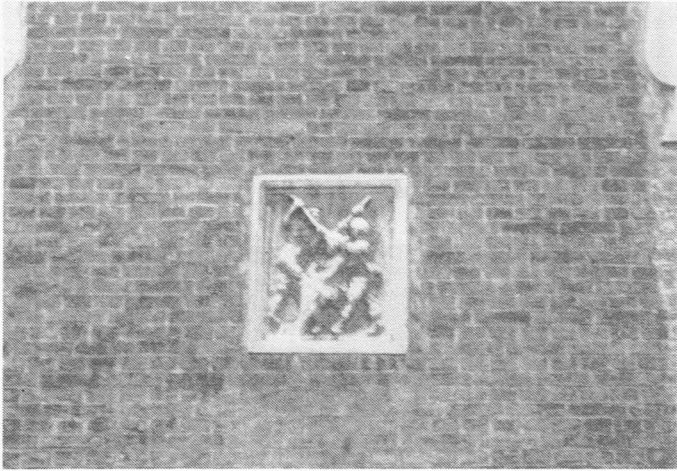
Begijnhofdries 9. Christus op de Gethsemaneberg.

Drongensesteenweg 122. Moeder en kind.

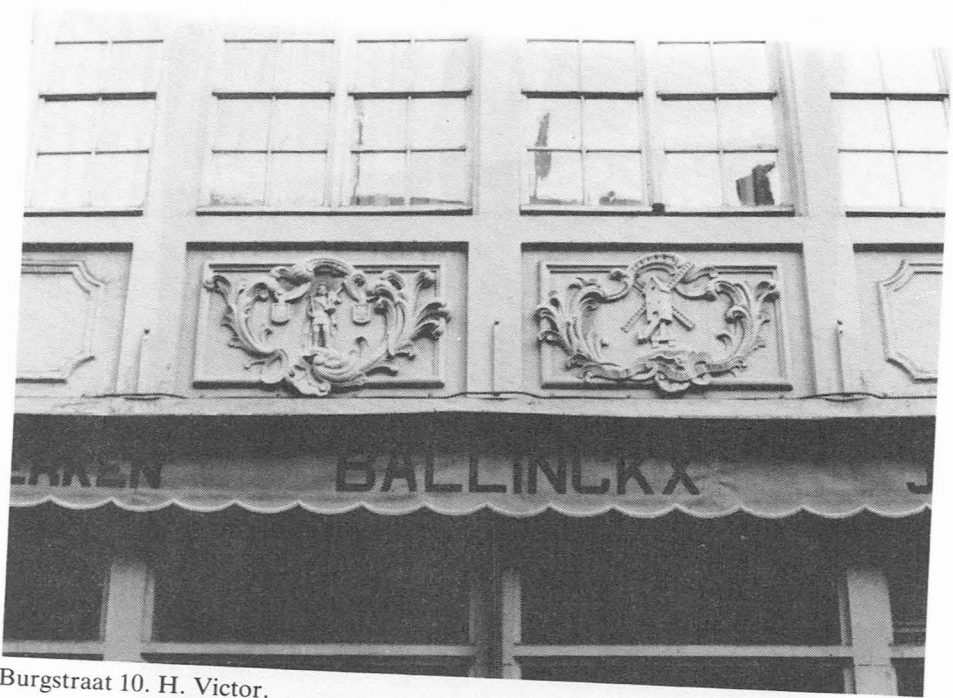
De geseling.

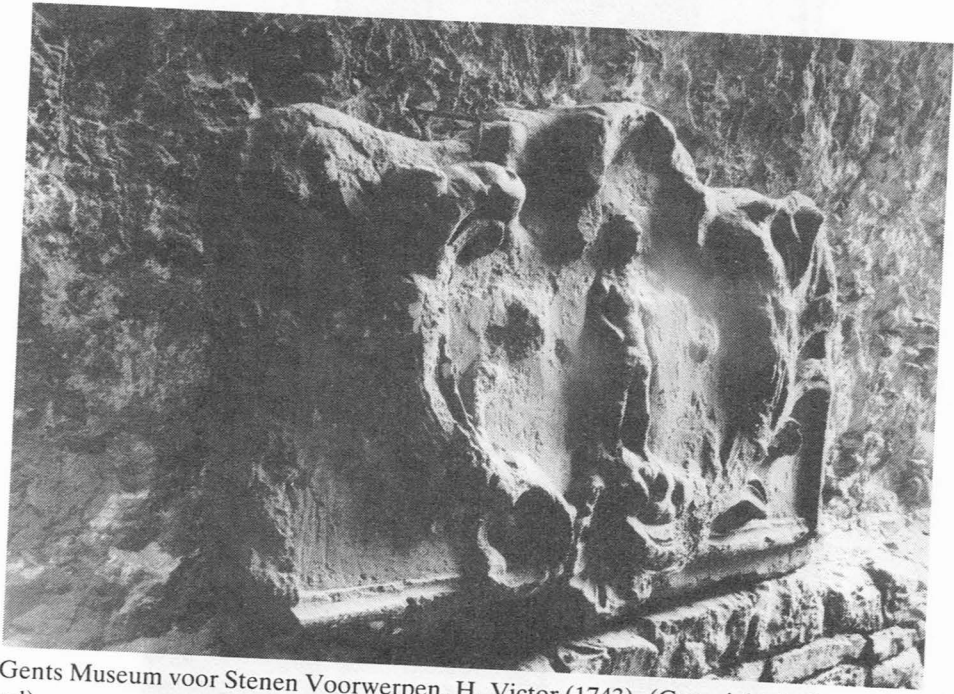
De kruisdraging.

De kruisiging.
Begijnhofdries. St.-Elisabethkerk.

Burgstraat 10. H. Victor.

Gents Museum voor Stenen Voorwerpen. H. Victor (1743). (Copyright A.C.L. Brussel).

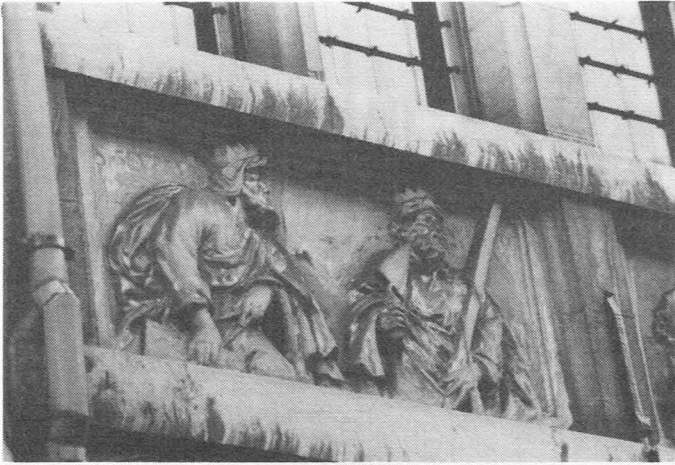
Cataloniëstraat 2. Sint-Niklaas (1673).

Cataloniëstraat 4. H. Katarina.

Hoogpoort 48. Sint-Joris en de draak (sterk verweerd).

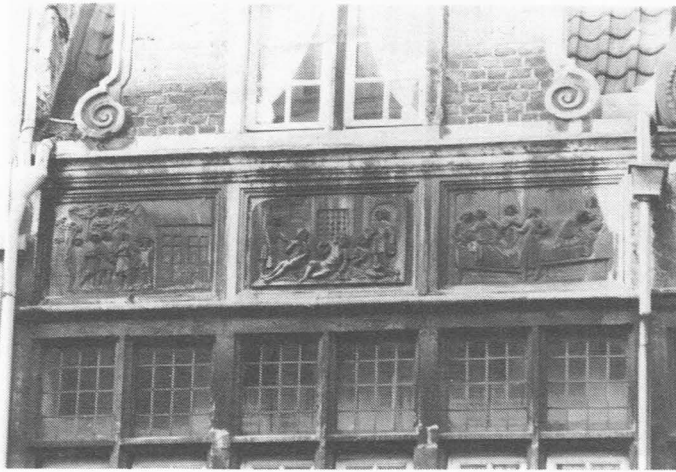
Ketelvest 16. De vier gekroonden.

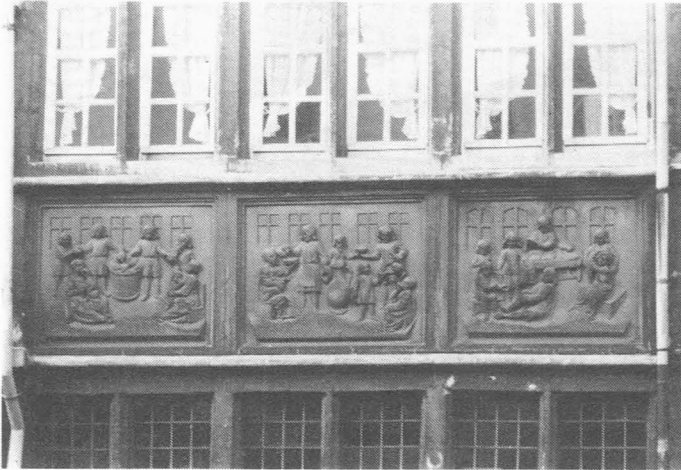
Sint-Victorijn/Sint-Severijn/Sint-Severiaan/Sint-Carpofoor.

Ketelvest 16. H. Maagd en heiligen (huis "de Vier Gekroonden").

Kraanlei 77. Werken van barmhartigheid.

Lange Munt 8. Den Engel (1717).

Gents Museum voor Stenen Voorwerpen. De hongerigen spijzen. De dorstigen laven.
(Copyright A.C.L. Brussel).

Het Sint-Jorishof was in 1474 afgewerkt. We kunnen veronderstellen dat de besproken gevelsteen ook in die tijd vervaardigd werd. Evenwel, op de aquarel "Het Sint-Jorishof" in 1584 door Lieven Van der Schelden geschilderd, is er geen spoor van de steen te zien, noch langs de Botermarkt, noch langs de Hoogpoort. (16)

In de stadsrekeningen van 1667-'68 staat : "Betaelt Jan Vander Linden de somme van thien ponden grooten hem bygeleyt ter causen van het maecken eener nieuwen ghevel voor zijnen huuse ghestaen ende ghelegghen op de *Ketelveste* volgens de requeste ende ordonnantie vanden XXIIIen september 1666. Xlb gr.". (17)

De Vander Lindens waren steenhouwers van vader op zoon, wat de gevelsteen "De vier Gekroonden" op hun huisgevel verklaart. De "Vier Gekroonden" waren immers de patroonheiligen van het ambacht der steenhouwers en metsers. Middenin zit de H. Maagd met het Kind en aan weerszijden is er een gevelsteen waarop, paarsgewijze, de vier heiligen gesculpteerd zijn.

In de gevel van een 17de-eeuwse woning op de *Kraanlei* werden zes reliëfs gemetseld die de "Werken van Barmhartigheid" uitbeeldden. Drie ervan ziet men boven de benedenverdieping en drie andere boven de eerste verdieping. Achtereenvolgens herkennen we "de Hongerigen spijzen", "de Dorstigen laven", "de Naakten kleden", "de Vreemdelingen herbergen", "de Gevangenen verlossen", "de Zieken bezoeken". Het zevende werk "de Doden begraven" ontbreekt.

In 1893 werd deze gevel door vorst en de daarop ras ingetreden dooi sterk beschadigd. (18). Kort daarop werd deze gerestaureerd. In de verzameling van het *Museum voor Stenen Voorwerpen* bevinden zich slechts twee der oorspronkelijke gevelstenen uit voornoemde serie : "de Hongerigen spijzen" en "de Dorstigen laven".

Boven de 1e verdieping van het huis "De Engel" in de *Lange Munt* bemerken we drie gevelstenen. Twee ervan wijzen op de bouwdatum "Anno 1717". Op de derde staat de huisnaam. Deze 18de-eeuwse gevel werd in 1896-'97 door steenhouwer Richard Finet hersteld. Tot dan toe heette het "In den Inghel Gabriël". (19). Vóór 1940 stak een gekleurd uithangbord met de afbeelding van een engel boven de deur uit.

NOTEN

- (14) De 15de-eeuwse kerk werd in de 17de eeuw uitgebouwd. De zijbeuken werden er in 1638 aan toegevoegd.
- (15) De Haan, Tj. W.R., *Volkskunst der Lage Landen*, Amsterdam-Brussel, 1965, II, p. 78.
- (16) Voornoemde aquarel bevindt zich in het Bijloke museum.
- (17) Claeys, P., *Maisons particulières...*, Gand, 1907, p. 7.

(18), Van Werveke, A., Volksbelang, 18-2-1893.

(19) Idem, Volksbelang, 9-1-1897.

Lode HOSTE
(’t Vervolgt)

EEN BARGIE VOOR KONINGEN

Op 1 oktober a.s. zal het precies 150 jaar geleden zijn dat de dagbargie afgeschaft werd. Wij dachten er goed aan te doen een aspect van deze bargie te belichten aan de hand van een artikeltje dat meer dan 20 jaar geleden verscheen in het nu verdwenen tijdschrift “Palmarès”.

GOD ALLEEN, INDIEN MEN althans in de hemel iets voelt voor statistieken, kan weten hoeveel flessen wijn en bier op onze Bargie, van 1623 tot 1838 werden geledigd; het moet zoiets zijn als de sterren bij heldere nacht, die niemand ooit heeft kunnen tellen. In elk geval moeten op dit drijvend restaurant heel wat maag- en leverkwalen van het zuiverste karaat zijn opgedaan geworden door onze gulzige en goedgebuikte voorouders.

Zij waren trouwens de enigen niet om eens lekker te willen smullen in de eetkamer van de Gentse Bargie. Al wat het toenmalige Europa aan reizigers en lekkerbekken telde, had zich minstens eenmaal dik gegeten aan de alom geroemde en geprezen tafel van de Gentse trekschuit, welke reisgidsen vandaag ongetwijfeld met een half dozijn sterretjes zouden moeten aantekenen : “The Treck-scoot from Ghent tot Bruges is the most remarkable boat of the kind in all Europe”, noteerde reeds in 1749 het te Londen uitgegeven “Grand Tour, containing an exact description of most of the cities, towns and remarkable places of Europe”.

Maar hoe meer de mensen aten en dronken op het schip, des te groter ook werd het jaarlijks deficiet, want voor de Staten van Vlaanderen die de uitbating overkoepelden, was de Bargie in de allereerste plaats een kwestie van prestige, van standing. Grootheidswaanzin? Misschien wel, doch in elk geval een uitstekende propaganda voor ons land en vooral dan voor Gent. Daar waar andere trekschuiten het moesten stellen met een klienteel van “geef me een pintje bier”, mocht de Gentse Bargie er prat op gaan zelfs koningen en prinsen aan de dis te hebben zien plaats nemen : markies Castel Rodrigo in 1666, tsaar Peter de Grote in 1717, Lodewijk XV in 1745, Karel van Lorreinen in 1749, aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk in